

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

FEJÉR MEGYE ELŐZETES INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

Készítette a Fejér Megyei Önkormányzat megbízásából a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda, a TOP-1.5.1-20-2020-00010 azonosítószámú, „A 2021-2027 tervezési időszak stratégiai szintű előkészítése Fejér megyében” c. projekt keretében

Tervezők:

HÉTFA Elemző Központ részéről:

Csite András

Fazekas Gergely

Remete Zsuzsa

Fejér Megyei Önkormányzat részéről:

Hajnalné Dr. Szecsődi Zsuzsanna Kígyóssy Gábor

Németh Tamás

2021. AUGUSZTUS 30.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Fejér megye Integrált Területi Programja 2021-2027

Cím	Fejér megye Integrált Területi Programja 2021-2027
Verzió	0.1 előzetes változat
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	159/2021. (VIII. 30.) 2021.08.30.
Kormánydöntés határozatszáma / IH jóváhagyó levél iktatószáma és dátuma:	[határozat száma és megnevezése / IH jóváhagyó levél iktatószáma] [határozat megjelenésének / kiértesítés dátuma]
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plusz)
Érintett földrajzi terület:	Fejér megye

ITP felelős szervezet:	Fejér Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Kígyóssy Gábor vezető tervező, területfejlesztési referens email: kigyossy.gabor@fejer.hu , telefon: +36 20 2486-331
ITP felelős szervezet címe:	8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9.

Székesfehérvár, 2021. augusztus 30.

TARTALOM

0. Verziókövetés	4
1. A FEJÉR MEGYE Integrált területi program (FMITP 2021-2027) viszonya a területfejlesztési program céljaihoz	5
Az FMITP 2021-2027 tervezési körülményei: a tervezésbe bevont szervezetek, módszertan, a partnerség folyamata.....	12
A tervezésbe bevonni kívánt szakmai szereplők rövid bemutatása	12
Társadalmisítási folyamat és ütemezés	12
2. A megye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata.....	13
3. A megye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	15
4. Az FMITP 2021-27 fejlesztési célterületeinek kijelölése - A megyei forrásfelhasználási módok	17
A forrásfelhasználási módok forráskeretei	17
Fenntartható városfejlesztés	20
Fenntartható vidékfejlesztés	21
Mezőföld Program (Dél-Fejér).....	23
5. A projektkiválasztás az FMITP 2021-2027 alapján – településdifferenciálás	25
Településdifferenciálási szempontok.....	25
Települési kategóriák	27
Fenntartható vidékfejlesztés településeinek differenciálása.....	29
Településkör adottságai	29
Turisztikai alapú differenciálás	30
Mezőföld Program településeinek differenciálása	31
Településkör adottságai	31
Kiemelt vagy kedvezményes státuszról fakadó településdifferenciálás.....	32
6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az FMITP 2021-2027 dokumentummal	33
A megyei döntéshozatal rendszere.....	33
Kiválasztási kritériumok	37
7. Az FMITP 2021-2027 monitoringja és indikátorvállalásai	38
8. Az FMITP 2021-2027 ütemezése	39

0. VERZIÓKÖVETÉS

A fejezet javasolt tartalma:

A fejezetben az ITP 2021-27 első, kormány általi elfogadást követő változásokat szükséges időről-időre ismertetni, milyen okból és milyen jellegű változások történtek az előző elfogadott verzióhoz képest, ezek a módosítások milyen okokra vezethetők vissza.

A módosítások elfogadását követően az ITP 2021-2027 dokumentumot új verziószámmal szükséges ellátni. A kormány által első alkalommal elfogadott ITP 2021-2027 dokumentum viseli az 1.0 verziószámot. Amennyiben ezt követően olyan módosítást kíván a területi szereplő a dokumentumban kezdeményezni, amely nem igényel kormánydöntést, csak az Irányító Hatóság jóváhagyását, abban az esetben a verziószám második számjegyét szükséges csak folytatólagos számozás mentén eggyel növelni. A verziószám első számjegye akkor emelkedik egyet, amikor új kormánydöntés születik a módosított ITP 2021-2027 dokumentumról, ez lesz a 2.0 verzió egészen addig, ameddig újabb kormánydöntést igénylő módosítás nem kerül kezdeményezésre. Két kormánydöntés között csak a verziószám második számjegye változtatható.

Az ITP 2021-2027 dokumentum tervezése során az ITP Tervezet verziószáma a megye által tetszőlegesen választható meg.

1. A FEJÉR MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (FMITP 2021-2027) VISZONYA A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM CÉLJAIHOZ

A megyei területfejlesztés célrendszerének kivonata

Jövőkép 2013-2030		FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése					
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok			T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)		T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések	
Horizontális elvek és célok	<ol style="list-style-type: none"> 1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése 						

A Fejér megyei területfejlesztés prioritásrendszerének kivonata

<p>1. prioritás: Társadalmi kohézió</p> <p>1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés</p> <p>1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása</p> <p>1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések</p> <p>1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása</p> <p>2. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés</p> <p>2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése</p> <p>2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések</p> <p>3. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése</p> <p>3.1 Köznevelés és oktatás</p> <p>3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások</p> <p>3.3 Szociális rendszer</p> <p>4. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)</p> <p>4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések</p> <p>4.2 Szociális funkciók megerősítése</p> <p>4.3 Társadalmi kohézió</p> <p>5. prioritás: Természeti környezet védelme</p> <p>5.1 Környezetvédelmi beruházások</p> <p>5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása</p> <p>6. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóképesség fokozása</p> <p>6.1 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások</p> <p>6.2 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése</p>	<p>7. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése</p> <p>7.1 Épített környezet fejlesztése</p> <p>7.2 Közlekedési módok fejlesztése</p> <p>8. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása</p> <p>8.1 Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésnek, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése</p> <p>8.2 Helyi örökségek ápolása</p> <p>9. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása</p> <p>9.1 Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások</p> <p>9.2 Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések</p> <p>9.3 Szálláshely és vendéglátás fejlesztése</p> <p>10. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése</p> <p>10.1 Digitalizáció, IKT</p> <p>10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés</p> <p>10.3 Gazdaság, szakképzés és a felsőfokú oktatás kapcsolódásai</p> <p>11. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)</p> <p>11.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése</p> <p>11.2 Turisztikai arculatfejlesztés</p>
---	--

A Fejér megyei célrendszer és a TOP Plusz közötti lehetséges kapcsolódások

	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Területfejlesztési célok	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése

ITP célok, 2021-2023	Újjáépülő helyi gazdasági rendszerek	Élhető települések: Elérhető és minőségi közszolgáltatások	Dinamizálódó térségi központok és várostérségük	Klímatudatos és energiahatékony Fejér megye	Erősödő megyei, térségi és települési közösségek		
TOP Plusz prioritások és intézkedések	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE				2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK	

A TOP Plusz céljainak illeszkedése, kapcsolódása a koncepció és program céljaihoz és prioritásaihoz

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK		
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatók (ERFA)
Átfogó célok							
I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség		✓	✓	✓	✓	✓	✓
II. Élhető megye és települések		✓		✓	✓	✓	✓
III. Innovatív és fejlődő gazdaság	✓		✓			✓	
Specifikus célok							
I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése		✓	✓		✓	✓	✓
I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	✓	✓	✓			✓	
I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	✓	✓	✓		✓	✓	✓
II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése		✓	✓	✓			
II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye			✓	✓			
III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	✓	✓	✓				
III.2 Gazdasági környezet fejlesztése	✓	✓	✓				✓

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK		
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
PRIORITÁSOK							
1. prioritás: Társadalmi kohézió							
1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés	✓	✓	✓		✓	✓	✓
1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása		✓	✓				✓
1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések	✓	✓	✓				✓
1.4 Társadalmi felzárkózás, népszerűség megtartása		✓	✓		✓	✓	✓
2. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés							
2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése	✓	✓	✓		✓	✓	✓
2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések	✓	✓	✓		✓	✓	✓
3. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése							
3.1 Köznevelés és oktatás		✓	✓				✓
3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások		✓	✓				✓
3.3 Szociális rendszer		✓	✓		✓	✓	✓
4. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)							
4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések	✓	✓			✓		✓
4.2 Szociális funkciók megerősítése		✓			✓		✓
4.3 Társadalmi kohézió		✓			✓		✓

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK		
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
5. prioritás: Természeti környezet védelme							
5.1 Környezetvédelmi beruházások		✓	✓	✓			✓
5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása	✓	✓	✓	✓			
6. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóképesség fokozása							
6.1 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások		✓	✓	✓			
6.2 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése	✓	✓	✓	✓			
7. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése							
7.1 Épített környezet fejlesztése		✓	✓				
7.2 Közlekedési módok fejlesztése		✓	✓				✓
8. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása							
8.1 Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésnek, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése	✓	✓	✓				✓
8.2 Helyi örökségek ápolása		✓	✓				
9. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása							
9.1 Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások	✓	✓	✓				✓
9.2 Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések	✓	✓	✓				✓
9.3 Szálláshely és vendéglátás fejlesztése	✓	✓	✓				

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK		
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
10. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése							
10.1 Digitalizáció, IKT	✓	✓	✓				
10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés	✓		✓				
10.3 Gazdaság, szakképzés és a felsőfokú oktatás kapcsolódásai	✓	✓	✓				✓
11. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)							
11.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése	✓	✓	✓				✓
11.2 Turisztikai arculatfejlesztés	✓	✓	✓				✓

AZ FMITP 2021-2027 TERVEZÉSI KÖRÜLMÉNYEI: A TERVEZÉSBE BEVONT SZERVEZETEK, MÓDSZERTAN, A PARTNERSÉG FOLYAMATA

A tervezésbe bevonni kívánt szakmai szereplők rövid bemutatása

Az ITP tervezéséért felelős szerv a Fejér Megyei Önkormányzat, kidolgozásában pedig aktívan részt vesz a HÉTFA Elemző Központ Kft. A társadalmi egyeztetésbe bevonandó célcsoport a TOP Plusz lehetséges kedvezményezett köre. Az egészségügyi veszélyhelyzet okán a társadalmi elkövetés elsődlegesen online módon fog megvalósulni. Ezt kiegészítik olyan fórumok, egyeztetések, mint a megyei közgyűlési döntések előtt a Fejér Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum vagy a fenntartható városfejlesztés alá tartozó járásközpontokkal folytatott egyeztetések.

Társadalmisítási folyamat és ütemezés

A területfejlesztési tervek előkészítését komoly szakmai munka és széleskörű partnerségi egyeztetés előzte meg, és ennek mintájára készül az Integrált Területi Program is. A 2021-es évben továbbra is nagy kihívás a koronavírus járvány okozta globális egészségügyi válsághelyzet, amely az élet minden területére, így a területfejlesztési tervezésre is rányomja bélyegét. Az egyik legfontosabb, kézzel fogható hatása a partnerség lefolytatására van. A járványügyi intézkedések miatt ugyanis nem javasolt olyan társadalmisítási, partnerségi eszköz alkalmazása, amely növeli a személyes kontaktusok számát. Emiatt a társadalmisítási folyamat az online térben folyik.

2021. március 31.	Fejér megyei területfejlesztési koncepció és program Fejér Megyei Közgyűlés általi elfogadása (45/2021. (III.31.), és 46/2021. (III.31.) önkormányzati határozatok).
2021. tavasz	Fejér megyei integrált területi program előkészítése.
2021. nyár	Az ITP első, munkaközi változatának megküldése a Pénzügyminisztérium számára, valamint a társadalmisítási folyamat megindításával.
2021. nyár	A társadalmisítási folyamat lezárulta.
2021. nyár-ősz	A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadja a megyei integrált területi program előzetes változatát.
2021. ősz (várhatóan)	A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadja a megyei integrált területi program végleges változatát.

2. A MEGYE KÜLSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

Fejér megyét a Kárpát-medence három legjelentősebb közlekedési tengelye érinti, amelyek összeköttetést biztosítanak Európa innovációs központjaival, a transzeurópai közlekedési hálózat páneurópai folyosóinak fontos elemeiként. A Bécs- Budapest tengely (M1 autópálya) a térség északi területét metszi, a Kijev-Trieszt folyosó Budapest-Ljubljana-Trieszt, ill. a Budapest-Zágráb-Fiume (Split) tengely (M7 autópálya) pedig a megye gerincén halad át, amelyet kiegészít a Duna vízi útja. Jelentős magisztrális eleme még az M6 gyorsforgalmi út, amely keleti határán a Dunával párhuzamosan halad és Osijek/Eszék irányába nyújt összeköttetést, továbbá alacsonyabb rendű, de nagy forgalmat bonyolító útvonal a 8. sz. főút Klagenfurt végponttal.

Fejér megye területének jelentős részén a főváros, illetve a Balaton vonzása és fejlesztő hatása is érvényesül. A megye összesen 367 km hosszúságú, teher – és személyszállítást is ellátó vasúthálózattal rendelkezik, melyek a 6 funkcionális várostérséget kötik össze. A NIF Zrt beruházásában megvalósuló, megyét érintő vasútfejlesztési projektek állnak előkészítés, kivitelezés alatt, mint például: a Kelenföld – Pusztaszabolcs vasútvonal átépítésének II. üteme, Százhalombatta – Ercsi elágazás pályaépítése, Ercsi elágazás – Pusztaszabolcs pályaépítése vagy a balatoni és észak-balatoni vasútállomások rekonstrukciója. A Duna integráns része a megyének, Dunaújvárosnak és összekötő elem a Közép-Duna Menti Kiemelt Térségbe tartozó más településekkel. A folyó számos eddig ki nem használt potenciált rejt magában, melyek kiaknázása pozitív hatással lenne nemcsak Fejér, de a szomszédos megyék gazdaságára, turizmusára és akár sportéletére is.

Erős központi szerepe van és jelentős vonzáskörzettel bír a megye két megyei jogú városa. Székesfehérvár a megye egésze kapcsán kiemelkedő szereppel bír, míg Dunaújváros gyakorlati vonzáskörzete kiterjed a szomszédos Tolna és Bács-Kiskun megyei területekre is, főként az M6 autópálya és a Duna-híd megépítése óta.

Fejér megyében hat, egyes területeken egymást átfedő funkcionális várostérség határolható le, melyek között közlekedési tengelyek biztosítják a kapcsolatot. **Duna mente és Dunaújváros térsége** egy három megyére kisugárzó ipari-kereskedelmi, logisztikai és közszolgáltatási centrum, amely határozott gazdasági kisugárzással, illetve számos kihasználatlan potenciállal rendelkezik. A térség kapcsolódik a Közép-Duna Menti Kiemelt Térséghez, folyó menti települései pedig részesei az európai vízi közlekedésnek is. Ebben a térségben jött létre a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet is. A **Budapesti agglomeráció vonzáskörzetébe** tartozó M1-től az M6 autópályaig terjedő sávban fekvő települések esetében a legfontosabb kérdés az önálló identitás kialakítása és a budapesti vonzás helyi ellensúlyozása. **Mór és térsége** jelentős fejlődési potenciállal rendelkezik a jármű-és elektronikai profiljának köszönhetően. **Székesfehérvár vonzáskörzete** esetében egy élhető logisztikai-kulturális-turisztikai-szakrális központ, innováció-orientált gazdasági fordítókörong jövőképe rajzolódik ki. **Fejér megye déli része** felzárkóztatandó térség, míg a **Velencei-tó és térsége, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége** egy nemzetközileg is vonzó turisztikai célpont.

Pozitív hatással bírnak olyan adottságok, mint a multinacionális vállalatok és a modern feldolgozó-ipari technológiák jelenléte, de a hazai kkv-k kapcsolódása a nagy gazdasági értékláncokba nem teljes körű, főleg a megye déli részén, amely periférikus térségnek számít a gyenge társadalmi, gazdasági mutatók, illetve az infrastrukturális adottságai miatt. Területén található Székesfehérvár és Dunaújváros, a két, országos szinten is kiemelkedő gazdasági szereppel bíró megyei jogú város. Ezen városok, az I/2014. (I.3.) OGY határozattal elfogadott OFTK-ban foglalt többközpontú városhálózat-fejlesztésnek is kulcsszereplői.

Fejér megye városhálózatának kiemelkedő települése a megyeszékhely, Székesfehérvár, amely a megyei jogú város Dunaújvárossal együtt, az I/2014. (I.3.) OGY határozattal elfogadott OFTK-ban foglalt többközpontú városhálózat-fejlesztésnek is kulcsszereplője. Székesfehérvárt a központi szerepből adódó többletfunkciók (pl. csak a megyeszékhelyen elérhető közszolgáltatások) okán kiemelten kezeli a jelen ITP.

A Fejér megye területét érintő országos jelentőségű fejlesztési célok összhangban vannak a megye Integrált Területi Programjában foglaltakkal, mint például a 13, 81., 63. sz. utak, a nyugat-kelet irányú közlekedési kapcsolatok fejlesztése, Székesfehérvár-Dunaújváros-Kecskemét gazdasági központok közötti közlekedési hálózatok kapacitásának bővítése, a megye déli területeinek integrálása a közlekedési hálózatba, turizmusfejlesztés és a megyei klímastratégiában foglaltak megvalósítása. Fejér megye egyéb kiemelt fejlesztési irányai, mint a fenntartható energiamix kialakítása, az ivóvízbázisok fenntartható kezelése, hálózatos helyi gazdaság megteremtése vagy az egészségügyi ellátás minőségi megvalósítása mind belesimulnak az OFTK célkitűzéseibe. Utóbbi Koncepció a 2021-2027-es tervezés időszakban a város és vonzáskörzetére, mint funkcionális alapegységre tekint, amelyek, mint várostérségek lesznek a területi fejlesztések alappillérei. A várostérségi szemléletet Fejér megye is átvette, hiszen több városközponttal rendelkező, hálózatos, a város és a vidék együttműködésén alapuló jövőképet vázol fel, annak érdekében, hogy a foglalkoztatásban, területhasználatban, infrastruktúra-fejlesztésben az előnyök-hátrányok harmonikusan jelenjenek meg. A megye települései számos, főként határon túli magyarlakta testvértelepüléssel rendelkeznek, a gazdasági és kulturális kapcsolatok, együttműködések fejlesztése kölcsönös előnyökkel jár.

Tolna és Bács-Kiskun mellett Fejér megye is beletartozik a 2020-ban létrejött Közép-Duna Menti Kiemelt Térségbe, amelynek jövőképében egy innovatív, környezetileg fenntartható megoldásokkal operáló szektorok állnak. Ezek is hozzájárulnak ahhoz, hogy a Térség a helyi erőforrásokra alapozva javítani tudja vonzerejét és értékteremtő képességét. Ezen jövőkép beteljesüléséhez Fejér megye egyrészt a közlekedési folyosóival járul hozzá (Győr–(Tatabánya)–Komárom–Mór–Székesfehérvár–Dunaújváros–Paks–Kecskemét), amelyek további infrastrukturális fejlesztése a vállalalkozási klaszterek jobb összekapcsolását eredményezi. Dél-Fejér a Mezőföld országos szinten is kiemelkedő mezőgazdasági potenciáljával járul hozzá a Térség fejlesztéséhez, illetve a jövőben megvalósuló stabil rövid ellátási láncokkal a helyi, térségi élelmiszerellátás létrejöttéhez és rezilienciájának a növeléséhez. Fejér megye Koncepciója a fenntarthatóbb gazdaságszerkezet kialakítását, intenzív hálózatosodást tűz ki célul, amely szintén a Térség jövőképeinek megvalósulását segíti elő. A Duna Régió Stratégia tagjaként a megye a térség „zöld” mivoltához is hozzájárul, védi a természet értékeit. Fontos, a megyehatárokon átnyúló együttműködés a Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács (VVVTFT), amely a Fejér és Komárom-Esztergom megyéket érinti.

A Fejérrel szomszédos megyék (Pest, Bács-Kiskun, Tolna, Somogy, Veszprém, Komárom-Esztergom) területfejlesztési koncepciói jövőképükben a hangsúlyt az ott élő lakosság életminőségére, a harmonikus fejlődésre, a versenyképes gazdaságra, a természeti és épített környezet megóvására helyezik. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség átfogó célja a paksi-erőmű bővítése köré épül, ám a térségi sajátosságoknak megfelelően a jövőképben megjelenő humán, gazdasági és természeti erőforrások fejlesztése is hangsúlyt kap.

Az Északnyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna Fejér megye, Győr-Moson-Sopron megye, Komárom-Esztergom megye, Vas megye, Veszprém megye és Zala megye közigazgatási területét foglalja magába. A hat megye gazdasága országos viszonylatban fejlett, ugyanakkor meghatározó jelentőségű a gazdaság több lábón állásának megteremtése, diverzifikációja és a humán erőforrás bázis fejlesztése.

A gazdaságfejlesztési zóna meghatározó szerepet tölthet be a gazdaság megerősítésében, növekedésének vírusválság utáni, gyors helyreállításában, elsősorban az észak-déli és keletnyugati közlekedési kapcsolatok fejlesztésével, a nagytárségi gazdasági együttműködések, hálózatok és a diverzifikált gazdaságfejlesztés ösztönzésével.

A megyét érinti többek között a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030, a Területi Agenda 2030, A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének Stratégiája 2019-2030, a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030, a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II., a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia és a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2)[1]. Ez utóbbi számos ponton kapcsolódik a megyei klímastratégiához: a szemléletformáló célkitűzések, illetve a mitigációs és adaptációs célok a környezeti ártalmak, a kibocsátás csökkentésére irányuló intézkedések egyaránt összhangban állnak Fejér jövőképevel.

3. A MEGYE BELSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

Fejér megye településállománya 108 településből: 2 megyei jogú városból (Székesfehérvár, Dunaújváros), 15 további városból, 13 nagyközségből és 78 községből áll. A megye településsűrűsége (2,5 település/100km²) kisebb az országosnál (3,4 település/100km²), a legkisebb településsűrűség a Sárbogárdi járást jellemzi, a legmagasabb érték pedig a Gárdonyi járásé. A lakosság 55,1%-a két megyei jogú város területén él, amelyek járásközpontok is egyben.

40 település (37%) tartozik az Urban Audit által is nyilvántartott **székesfehérvári funkcionális várostérség**be, amely 70 települést és 270 835 lakost foglal magába. A **Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes** lakossága mintegy 166 000 fő, a **Dunaújvárosi nagyvárosi településeggyüttes** körülbelül 57 000 fő. A nem funkcionális városrégióban élő népesség nagyjából fele-fele arányban oszlik meg városi és nem városi jogállású települések között.

Fejér megye markáns fejlődési tengelyekkel rendelkezik, amelyek jellemzően megyehatáron túlnyúlóan, főközlekedési folyosók mentén alakultak ki: Veszprém-Várpalota-Székesfehérvár-Budapest és agglomerációja a 8-as főút - M7 autópálya tengely mentén; Győr-Kisbér-Mór-Székesfehérvár a 81-es főút mentén, Tatabánya/Tata-Oroszlány-Mór; Százhalombatta-Dunaújváros-Dunaföldvár-Paks a 6-os főút mentén. Számos jövőbeli közúti fejlesztésről született döntés, melyek közül a legfontosabb az OTrT-ben is meghatározott M8 gyorsforgalmi út megépítése. A **megyén belüli összeköttetéseket** leginkább a 33%-ot képviselő első- és **másodrendű főutak biztosítják**, míg a maradék 67%-nyi arány a mellékút hálózatra esik. A megye közúti forgalma elsősorban az M1-es – amely a megyén belül a legforgalmasabb útvonal - és M7-es tengelyek következtében az országban a 3. legnagyobb. **Fejlesztésre szorulnak az elkerülő útszakaszok** a Velencei-tó környékén, illetve a megyében található 12 zsáktelepülés elérhetősége is. A megye autóbusz közlekedése mind a helyközi, mind a nagytárségi kapcsolatokat tekintve többnyire kielégítő, ugyanakkor problémás, hogy a járásközpontok egyes településekről (Gánt, Szabadegyháza) közvetlen tömegközlekedési kapcsolattal nem, csak átszállással érhetők el. Az önkormányzati kerékpárutak száma átlagon felüli, összefüggő, hosszabb úthálózat a Velencei-tó, Pannónia Szíve, Székesfehérvár és Dunaújváros térségében van. Vasúthálózat szempontjából a Budapest-Székesfehérvár közötti közlekedés kielégítő, míg az észak-déli irányban működő forgalom helyzete jelentősen kedvezőtlenebb. Ezt és más szűk keresztmetszeteket fogják orvosolni a jövőben megvalósuló, már eldöntött vasúti fejlesztések, melyek közül kiemelendő a Budapest-Varsó gyorsvasút és a Budapestet délről elkerülő V0 vasútvonal fejlesztése.

Székesfehérvár és Dunaújváros egyaránt megyei jogú városok, nagyvárosi településeggyüttes központjai, előbbi elektronikai, ipari, logisztikai, kulturális, sportéleti vonatkozásban, míg utóbbi

kohászati és könnyűipari centrum egyaránt. Mindkét megyei jogú város a Közép-Magyarország régiót körülölelő, dinamikusan fejlődő gazdasági központokat tömörítő belső városgyűrű tagjai. Ezen városok vonzáskörzete túlmutat a KSH által lehatárolt nagyvárosi településegysége területén, a jövőben erősödő agglomerációra és nagy kiterjedésű iparterületek megjelenésére lehet számítani.

A megye délkeleti részén jött létre a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet, melynek részét képezi Ivánca, Rácalmás és közvetetten Adony, Kulcs. A különleges gazdasági övezet kialakításának célja, hogy elkülönített területek létrehozásával kedvező körülményeket teremtsen a gazdasági tevékenység folytatására, az ilyen tevékenységből származó pozitív gazdasági eredmények és azok hasznainak arányos, a területén élők jólétének és biztonságának kiteljesedése, az életminőség javítása, ezáltal a közösség gyarapodása valamint az érintett helyi önkormányzatok hatékonyabb feladatellátása céljára történő felosztása érdekében.

A megyei jogú városok, jelentős gazdasági vonzáskörzetükkel – bár ezek túlnyúlnak a megyehatáron is – nem fedik le a teljes megyét, ezért a megye dél-nyugati és észak-keleti területei gazdasági központ nélküliek ma is. A nagyvárosok mellett országos vagy regionális szempontból kiemelkedő funkciójú, szerves fejlődésű, karakteres kisvárosok találhatók a megyében, amelyek járásszékhelyek, így a városhálózatban kiemelt szerepük van:

- **Gárdony** (idegenforgalom, természeti értékek)
- **Bicske** (logisztika)
- **Martonvásár** (agrárkutatás)
- **Mór** (borvidéki központ élénk kkv tevékenységgel)
- **Enying, Sárbogárd** (az agrárszektor szempontjából kiemelt jelentőségű járásszékhelyek)

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rend. szerint az Enyingi járás a fejlesztendő, a Sárbogárdi járás pedig a komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik.

A két megyei jogú városon kívül további két nagyobb területi egység található a megyében, ezek közül az egyik az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő és a főváros agglomerációjának tágabb vonzáskörzetébe tartozó **Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége**, valamint **Székesfehérvár** természeti-kulturális öröksége. A második a **Mezőföld**, Fejér megye déli térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója és kedvezőtlen a gazdasági szerkezet.

Város és várostérségek

Bár területfejlesztési szakmai szempontból egyetértünk a várostérségek összehangolt fejlesztésének létjogosultságával, véleményünk szerint Magyarországon ennek hatékony működtetéséhez még hiányoznak a jogszabályi és szakmai alapok. Nincs egzakt definíciója a várostérségeknek – ehhez az OFTK sem ad biztos támpontot –, a javasolt együttműködési megállapodás nem ad megfelelő garanciákat az adott várostérség valamennyi települése számára kölcsönös előnyöket biztosító együttműködésre. Ezért javaslatunk szerint először kísérleti jelleggel lenne célszerű várostérségi együttműködési mintaprojekteket indítani, célszerűen hazai forrásból – ezek sikeres lefolytatása után érdemes a város és várostérségek összehangolt fejlesztését is beemlíteni a területfejlesztés eszköztárába.

4. AZ FMITP 2021-27 FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEINEK KIJELÖLÉSE - A MEGYEI FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK

A FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK FORRÁSKERETEI

A Fejér megyei TOP Plusz keret a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján 66,93 milliárd forint, ez az az összeg, amely szétosztható a megyei forrásfelhasználási módok között. A felosztás az alábbiak szerint történik:

Fenntartható városfejlesztés

- Teljes keret: 23,156 milliárd forint
- A források összegei a „Fenntartható városfejlesztés” tagtelepülései között (Mrd Ft): Székesfehérvár (11,744), Dunaújváros (3,903), Mór (1,389), Gárdony (1,508), Sárbogárd (1,484), Bicske (1,152), Enying (1,151), Martonvásár (0,827)
- A forrásfelosztás alapja egy olyan módszertan, amely számba veszi a települések lakónépességének számát 40%-os súllyal, a 2014-2020 közötti lakónépességszám-változást 50%-os súllyal, valamint az egy főre jutó helyi adó mértékét 10%-os súllyal. Székesfehérvár, mint a megye legnagyobb, országos szinten is kiemelt jelentőségű városa, így az ebből és megyeszékhely szerepéből adódó többletfunkciók miatt egy hárommilliárd forintos bónusz kerettel rendelkezik.

Fenntartható vidékfejlesztés

- Teljes keret: 28,28 milliárd forint

Mezőföld Program

- Teljes keret: 4,47 milliárd forint

Kiemelt kedvezményes forrásfelhasználás

- *4 és 5 számjegyű utak (6,786 Mrd Ft):*
Minőségi fejlesztést igényel a megye alsórendű úthálózatának jelentős része. A fejlesztések célja, hogy a települések munkavállalói számára a betelepülő vállalkozások és a fejlesztett üzleti infrastruktúra elérhetősége javuljon.
- *Megyei paktum – Fejér Megyei Önkormányzat (4,241 Mrd Ft)*
A TOP keretében kialakult megyei szintű foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés (paktum) folytatása. Térség-specifikus foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések ösztönzése (pl. helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztés, szociális gazdaság fejlesztése, befektetés-ösztönzés), Munkaerőpiaci programok, a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásához kapcsolódó tevékenységek (pl. munkaerőpiaci alkalmazkodás támogatása, bértámogatás, vállalkozóvá válást elősegítő támogatás, munkaerő-mobilitási akciók, kezdeményezések támogatása).
- *Megyei identitás – Fejér Megyei Önkormányzat, várhatóan 100 millió forint*
A projekt célja a megyei identitás és társadalmi kohézió erősítése a közösségek kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésével, a közösségi szerepvállalás és a térséghez való kötődés erősítésével. A projekt a TOP-5.3.2 intézkedés keretében elindult fejlesztés folytatása. Jelentősen hozzájárul a Helyi identitás és közösségek megerősítése stratégiai cél eléréséhez, mely szintén alátámasztja kiemelt kezelésének igényét.
- *Felzárkózás-politika – Fejér Megyei Önkormányzat, várhatóan 100 millió forint*

A megyei szinten kialakult felzárkózás-politikai együttműködések és koordinációs rendszer továbbfejlesztése a meglévő szolgáltatások összehangolása és a szolgáltatási hiányok felszámolása érdekében. A projekt az EFOP-1.6.3 intézkedés keretében elindult fejlesztés folytatása. Jelentősen hozzájárul a Népeség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése és a Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye stratégiai célok eléréséhez, mely szintén alátámasztja kiemelt kezelésének igényét.

Megyei forrásallokáció: forráskeret és tematikus felosztása

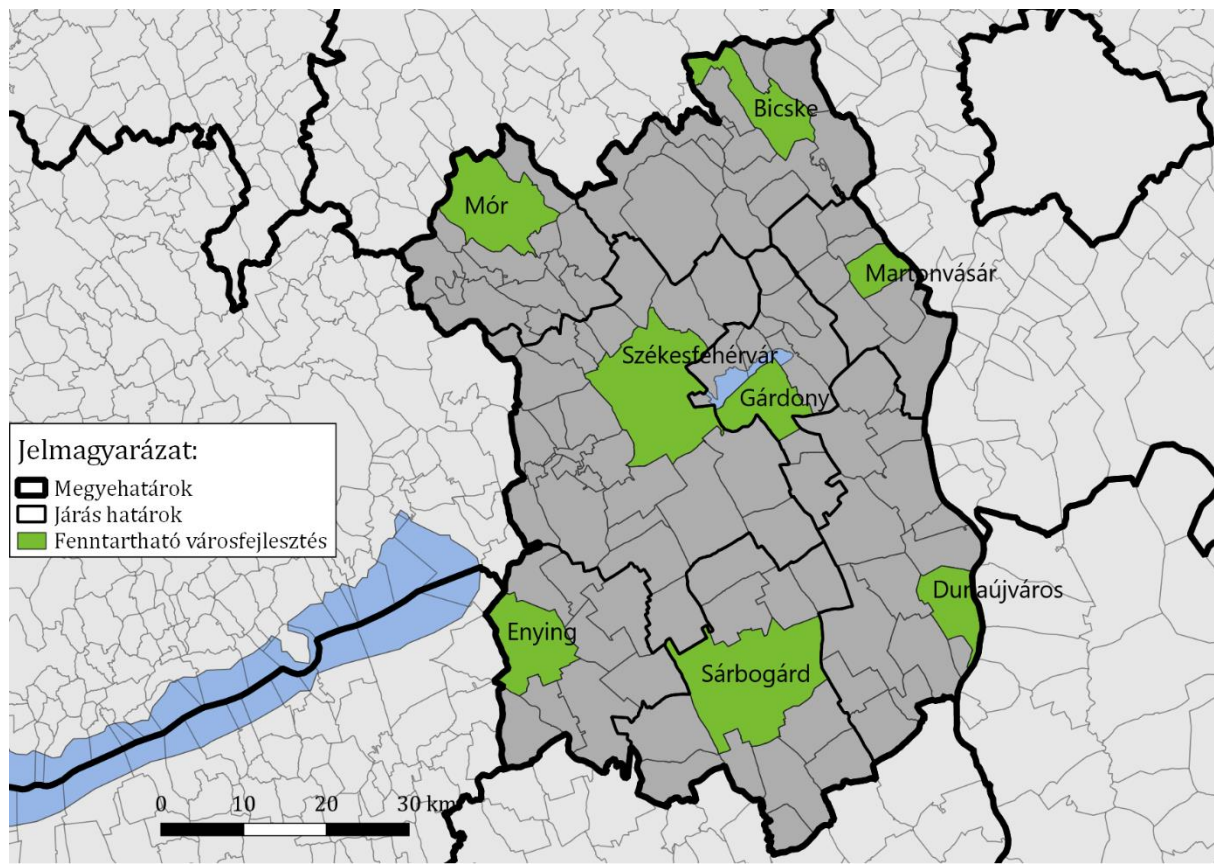
A megyei forrásallokációt bemutató táblázat az ITP dokumentációjának mellékletét képezi – az alábbi oldalon található a mellékletben szereplő táblázat kivonata.

Megye:	Féjér megye
Megyei keretösszeg Összesen (Mrd Ft):	66,932

Alapadattábla						
	1. prioritás keretösszege (Mrd Ft)	2. prioritás keretösszege (Mrd Ft)	3. prioritás keretösszege (Mrd Ft)	Megyei ERFÁ összesen (Mrd Ft)	Megyei ESZA összesen (Mrd Ft)	Összesen
megye	39,518	5,943	21,471	55,591	11,341	66,932

Tervezési tábla													
Prioritás	Prioritás keretösszege (MrdFt)	Intézkedés (VMOP 2.0 alapján)	Intézkedés fordáskerte (MrdFt)	Intézkedés aránya prioritáson belül (%)	Felhívás	Felhívás/Tématerület fordáskerte (MrdFt)	Felhívás/Tématerület aránya intézkedésen belül (%)	Forrásfelhasználási mód I. Fenntartható városfejlesztés keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási mód II. Fenntartható vidékfejlesztés keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási mód III. Mezőföld Program keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási mód IV. Tervezett kiemelt kezdőművezetek által koordinált fejlesztések keretösszege (MrdFt)	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (MrdFt)	
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	39,517	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	12,893	32,6%	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	2,350	18,2%		2,029	0,321		2,350	
					1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	6,786	52,0%			6,786			
					1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3,797	29,1%		3,244	0,513	6,786		
					Összesen	12,893		0,000	5,273	0,834	6,786	12,893	
		1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	12,941	32,7%	1.2.1 Élhető települések	9,989	77,2%		8,626	1,363			9,989
					Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése	1,338			1,156	0,183	1,338		
					Csapidévíz	3,197			2,761	0,436	3,197		
					Kerékpárút	3,336			2,881	0,455	3,336		
					1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	0,311	2,4%		0,268	0,042	0,311		
1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2,641	20,4%		2,281	0,361	2,641							
Összesen	12,941		0,000	11,175	1,766	0,000	12,941						
1.3 Fenntartható városfejlesztés	13,683	34,6%	1.3 Fenntartható városfejlesztés (1.3.1 és 1.3.2 konstrukciók összesen)	13,683	34,6%	13,683					13,683		
2. PRIORITÁS: KLIMABARÁT MEGYE	5,943	2.1 Klimabarát megye	5,943	100,0%	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsése, energiaköltségeit	3,566	60,0%		3,079	0,487		3,566	
					2.1.2 Fenntartható városfejlesztés (energetika)	2,377	40,0%		2,377			2,377	
					Összesen	5,943		2,377	3,079	0,487	0,000	5,943	
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	21,472	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemek)	7,939	37,0%	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési egységintézkedések	4,241	53,4%				4,241	4,241	
					3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	0,250	3,1%		0,216	0,034	0,250		
					3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3,448	43,4%		2,591	0,409	3,448		
					Összesen	7,939		0,000	2,806	0,444	4,689	7,939	
		3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemek)	3,402	15,8%	3.2.1 Fenntartható városfejlesztés	3,402	15,8%	3,402				3,402	
		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	10,130	170,5%	3.3.1 Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	4,539	44,8%	0,000	3,920	0,620	0,000	4,539	
					Bölcsődei fejlesztés	0,866			0,748	0,118	0,866		
					Óvodai fejlesztés	1,707			1,474	0,233	1,707		
					Köznevelés	1,966			1,698	0,268	1,966		
3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése (egészségügyi alap- és szakrendelés, szociális alapszolgáltatás)	1,898				18,7%	0,000	1,639	0,259	1,898				
Összesen	10,130		3,694	3,694	0,605	0,096	0,000	10,130					
3.3.3 Fenntartható városfejlesztés (bölcsődei, óvodai, köznevelési, egészségügyi alap- és szakrendelés, szoc. alapszolgáltatás)	3,694	36,5%	3,694						3,694				
Összesen	10,130		3,694	5,558	0,879	0,000	10,130						

FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS

1. ábra A "Fenntartható városfejlesztés" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

- Területi fókusz: Fejér megye megyei jogú városai és járásközpontjai – Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór, Gárdony, Sárbogárd, Bicske, Enying, Martonvásár

A célterület rövid ismertetése

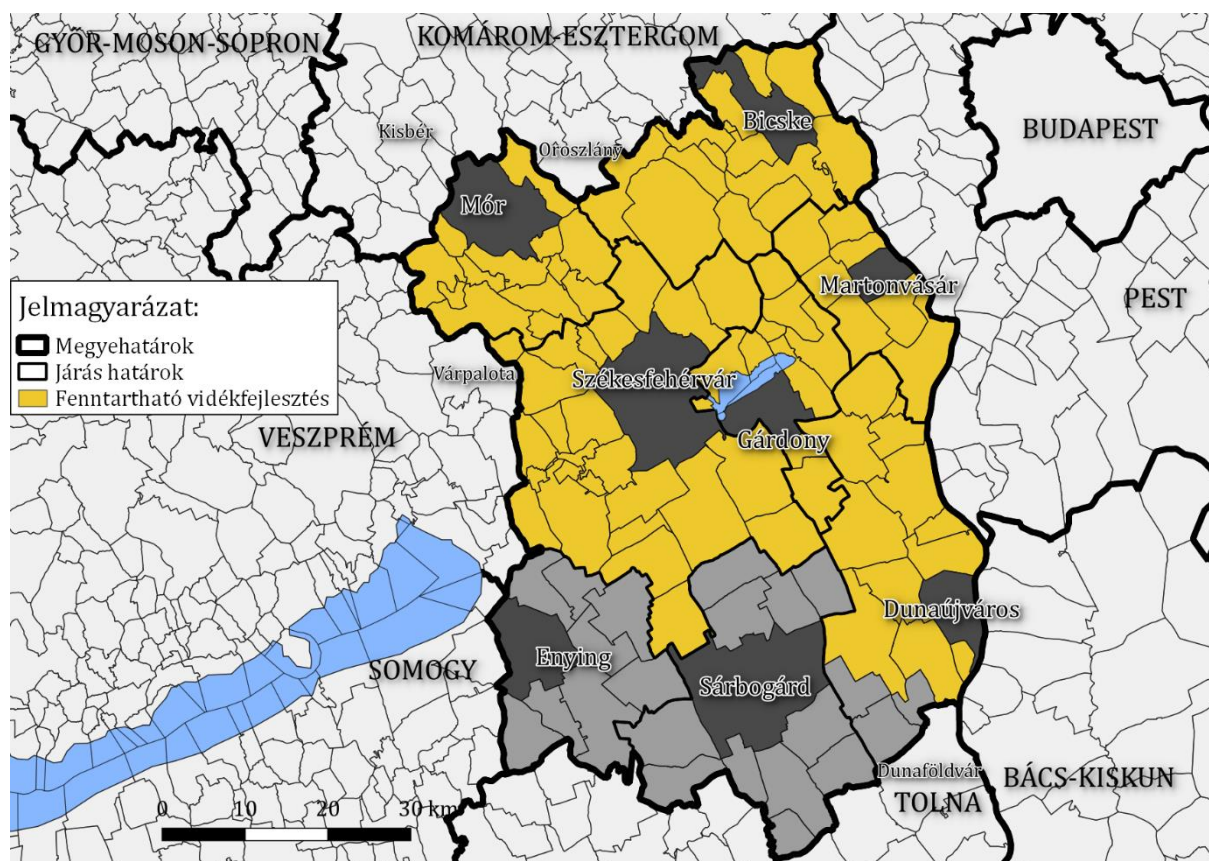
A városfejlesztés kiemelt szempontja a társadalmi – gazdasági – környezeti értelemben vett fenntarthatóság elve, mely a várospolitikában integrált megközelítést igényel. Az érintett városi kör lehetséges tagjait Fejér megye a közigazgatási hierarchiában betöltött szerepük alapján állapította meg, miszerint a fenntartható városfejlesztés letéteményesei a megye járásközpontjai.

Fejér megyét ezen városi kör meghatározásában több szempont vezérelte, úgy mint a közigazgatási hierarchiában betöltött szerepük és az ebből fakadó erősségeik és lehetőségeik, továbbá térszervező képességük, mely által biztosítani képesek a megye településhálózatának többközpontúságát.

A mai magyar várospolitikai fő célja a jelenleginél erőteljesebben együttműködő, kiegyensúlyozott, policentrikus városhálózat megteremtése. A város jellemzően térsége központja, amely kiemelten igaz a járásközpontokra – ám ezen szerepkör hiánytalan betöltésében támogatni szükséges őket. A törekvés az, hogy a járásközpontok ne szigetszerűen, hanem hálózatosan jelenjenek meg a megye városhálózati terében, hasznosítva magasabb intézményi ellátottsági szintjüket, ezáltal járásukat, várostérségüket jobban bekapcsolják a megyei térrendszerbe. E város csoport sokszínű, megtalálható országos jelentőségű nagyváros, jelentős funkciójú, szerves fejlődésű, karakteres közép- és kisvárosok, melyek szerepe kiemelkedő a térségük dinamizálásában, továbbá a rurális, periférikus helyzetű déli térségek gyenge centrumfunkciójú központjai, amelyek megerősítése

szükséges ahhoz, hogy térségükre is húzó hatást tudjanak kifejteni. Közös a településekben, hogy kisebb térségükben (tehát járásukban) központi helyet foglalnak el, mely szerep túlmutat pusztán a közigazgatási hierarchiában betöltött kiemelt szerepükön. Úgy látjuk, hogy a megyei, többpólusú városhálózat kialakulásához szükséges ezen városok kiegyensúlyozott fejlesztése, térszervező képességük és erejük erősítése.

FENNTARTHATÓ VIDÉKFEJLESZTÉS

2. ábra A "Fenntartható vidékfejlesztés" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

Területi fókusz: 78 település, 6 különböző járásból

- Bicskei járás: Alcsútdoboz, Bodmér, Csákvár, Csabdi, Etyek, Felcsút, Gánt, Mány, Óbarok, Szár, Tabajd, Újbarok, Vértesacska, Vértesboglár
- Dunaújvárosi járás: Adony, Baracs, Beloiannisz, Besnyő, Iváncsa, Kisapostag, Kulcs, Mezőfalva, Nagyvenyim, Perkáta, Pusztaszabolcs, Rácalmás
- Gárdonyi járás: Kápolnásnyék, Nadap, Pákozd, Pázmánd, Sukoró, Szabadegyháza, Velence, Vereb, Zichyújfalu
- Martonvásári járás: Baracska, Ercsi, Gyúró, Kajászó, Ráckeresztúr, Tordas, Vál
- Móri járás: Bakonycsernye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Magyaralmás, Nagyveleg, Pusztavám, Söréd
- Székesfehérvári járás: Aba, Bakonykúti, Csór, Csósz, Füle, Iszkaszentgyörgy, Jenő, Káloz, Kőszárhegy, Lovasberény, Moha, Nádasdladány, Pátka, Polgárdi, Sárkereszttes, Sárkeszi, Sárosd, Sárszentmihály, Seregélyes, Soponya, Szabadbattyán, Tác, Úrhida, Zámoly

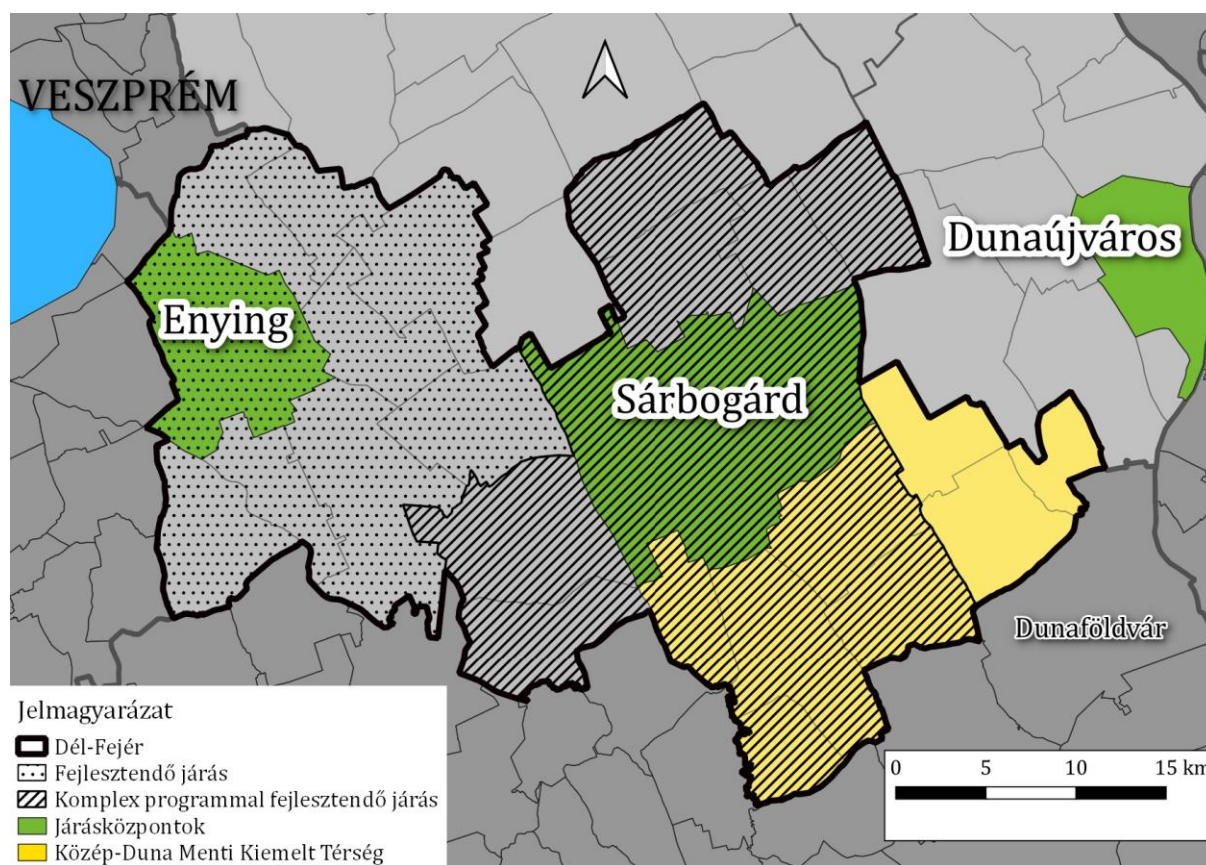
A célterület rövid ismertetése

A „fenntartható vidékfejlesztés” célterület a megye azon településeit fogja össze, melyek a járásközpontok kiemelt szerepével, státuszával nem rendelkeznek, és a komplex programmal fejlesztendő, fejlesztendő járások, esetleg kiemelt térség körébe sem tartoznak. Ezen településeket a megye városhálózatban betöltött, köztes szerepük különbözteti meg: a közigazgatási hierarchiában nem kapcsolódnak hozzájuk különleges funkciók (mint a megyei jogú városok és járásközpontok esetén).

Egyéb tércategóriák a célterületen:

- Városi jogállású település 9 található a célterületen: Aba, Adony, Bodajk, Csákvár, Ercsi, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Rácalmás, Velence
- Agglomerációk:
 - Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes
 - Dunaújvárosi nagyvárosi településeggyüttes
- Önálló polgármesteri hivatalt fenntartó önkormányzat a 78 településből 24: Aba, Baracska, Bodajk, Ercsi, Etyek, Kulcs, Lovasberény, Mezőfalva, Nagyvenyim, Pákozd, Pázmánd, Perkáta, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Pusztavám, Rácalmás, Ráckeresztúr, Sárosd, Sárszentmihály, Seregélyes, Szabadbattyán, Szabadegyháza, Tordas, Velence
- Közös önkormányzati hivatalt fenntartó települések székhelyei (21 település): Adony, Bakonycsérnye, Baracs, Csákvár, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Felcsút, Füle, Iszkaszentgyörgy, Iváncsa, Káloz, Kápolnásnyék, Kincsesbánya, Mány, Sárkeresztes, Sukoró, Szár, Tác, Úrhida, Vál, Zámoly
- Közös önkormányzati hivatalt fenntartó települések, ám nem székhelyei a közös önkormányzatnak (33 település): Alcsútdoboz, Bodmér, Csabdi, Gánt, Óbarok, Tabajd, Újbarok, Vértesacsca, Vértesboglár, Beloiannis, Besnyő, Kisapostag, Nadap, Vereb, Zichyújfalu, Gyúró, Kajászó, Balinka, Csákberény, Isztimér, Magyaralmás, Nagyveleg, Söréd, Bakonykúti, Csór, Csósz, Jenő, Kőszárhegy, Moha, Nádasdladány, Pátka, Sárkeszi, Soponya
- A célterületen nincs szabad vállalkozási zóna.
- A célterületen létrejött Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezetéhez tartozó települések: Rácalmás, Iváncsa, és közvetetten Adony, Kulcs,
- Egyik település sem tartozik Világörökségi helyszín védőövezetébe.
- Világörökségi Várományos Helyszínek a célterületen:
 - A római birodalom határai –A dunai limes magyarországi szakasza: Baracs, Kisapostag, Rácalmás, Ercsi, Kulcs, Adony
- Magyarországi tájházak hálózata (Fejér megye) a célterületen: Sárréti Tájház – Füle; Tabajdi faluház
- Egyik település sem tartozik nemzeti parkhoz.

MEZŐFÖLD PROGRAM (DÉL-FEJÉR)

3. ábra A "Mezőföld Program (Dél-Fejér)" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

Területi fókusz: 22¹ település, három járásban

Két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony, az Országgyűlés 12/2020. (V. 5.) OGY határozata a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról alapján.

- Enyingi járás: Dég, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég
- Sárbogárdi járás: Alap, Alsószentiván, Cece, Hantos, Igar, Mezőszilas, Nagylók, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Vajta
- Dunaújvárosi járás: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony

A célterület rövid ismertetése

Mezőföld Fejér megye déli, fejlesztendő térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső periferiája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtlene. A megye ezen része a két kedvezményezett járás: a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló

¹ Enying és Sárbogárd járásközpontok a Fenntartható városfejlesztés célterület alá tartoznak.

290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint. A térségből 8 település (Alap, Alsószentiván, Cece, Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony, Sáregres, Vajta) része a Közép-Duna menti kiemelt térségnek.

A faj- és fajtaszegény, intenzív, nagytáblás agrártermelés alacsony élőlétszám-igényű, így ezekben a jó agrárpotenciállal rendelkező kiterjedt térségekben foglalkoztatási problémákat okoz. E potenciál vidékfejlesztési szerepének erősítése érdekében speciális helyi termékek termesztése, a háztáji gazdaságok fejlesztése, a termékfeldolgozás bővítése, illetve halgazdaságok fejlesztése és az ezekre épülő agrárvertikum felépítése célszerű, a rövid ellátási láncok (REL) fejlesztésével. Így egyrészt a helyi, másrészt a környező turisztikai és ipari központok (Velencei-tó, Kelet-Balaton, Duna mente) egészséges élelmiszerekkel való ellátásában is szerephez juthat.

A leszakadó térségekben, településeken a társadalmi felzárkóztatás érdekében speciális képzési területekre és innovatív foglalkoztatási formák bevezetésére van szükség. A roma népesség aránya a megyében nem mondható magasnak, azonban azokon a településeken, ahol ez jellemző, a felzárkóztatás érdekében megkerülhetetlen a kérdés komplex kezelése.

Egyéb tércategóriák a célterületen:

- Városi jogállású település a célterületen Enying és Sárbogárd járásközpontok – ezen települések a „Fenntartható városfejlesztés” célterületbe tartoznak.
- Agglomerációk:
 - Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes tagja az alábbi 3 település: Nagylók, Sárkeresztúr, Sárszentágota
- Önálló polgármesteri hivatal fenntartó önkormányzat a 24 településből mindössze öt: Előszállás, Enying, Lajoskomárom, Sárbogárd, Sárkeresztúr
- Közös önkormányzati hivatal fenntartó települések székhelyei (8 település): Alap, Cece, Dég, Kisláng, Lepsény, Mezőszilas, Nagykarácsony, Nagylók
- A célterületen szabad vállalkozási zóna az enyingi és sárbogárdi járás összes települése – ám a dunaújvárosi járás három települése (Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony) nem az.
- Egyik település sem tartozik Világörökségi helyszín védőövezetébe.
- Magyarországi tájházak hálózata (Fejér megye) a célterületen: Cecei Tájház – Cece; Tájház – Középbogárd; Mezőföldi Tájház –Dég
- Egyik település sem tartozik nemzeti parkhoz.

5. A PROJEKTKIVÁLASZTÁS AZ FMITP 2021-2027 ALAPJÁN – TELEPÜLÉSDIFFERENCIÁLÁS

A településdifferenciálás célja, hogy segítse a projektkiválasztást az Integrált Területi Programban. Ahogy a területi kiválasztási kritériumok, úgy a településdifferenciálás is egy-egy témakör és területegység kapcsán meglévő kiírások jobb forráselosztását támogatja, orientálhatja a támogatási kérelmeket és elősegíti az értékelésüket. ezzel segítve a megyék feladatát.

A településdifferenciálás az egyik eszköze lehet annak, hogy egyes források azon településeknél koncentrálódjanak, ahol ezek a projektek a legnagyobb hatást képesek elérni. Az így meghatározott szempontok elősegítik a források koncentrálását, a települések közötti forrásverseny negatív hatásainak mérséklését, a döntések megalapozottabbá és objektívabbá tételét.

Fontos kiemelni, hogy az itt bemutatott település tipizálás az egyes támogatási kérelmek értékelésénél kerül felhasználásra (területspecifikus mellékletekben specifikálva), ahol a források minél jobb hasznosulása, a minél magasabb hatékonysága, továbbá a rászorultság egyaránt fontos szempont a kiválasztásnál. Mindezek mellett a település tipizálás alapján adható maximális pontszám csak egy részét teszi ki az összpontszámnak, és nem haladja meg annak 20%-át.

TELEPÜLÉSDIFFERENCIÁLÁSI SZEMPONTOK

A településdifferenciálás során a megye három főbb szempont keretében a települések tizennégy adottságát vizsgálta. Ezek összefoglalóan az alábbi táblázatban láthatók. A települések minden mutató kapcsán egy pontszámot kaptak és ezek összesítése alapján alakult ki a teljes megyei településdifferenciálási keretrendszer, a településtipizálás alapja. A településdifferenciáláshoz tartozó adatok és a módszertan pontos számadatait bemutató adatbázis a Fejér Megye Integrált Területi Program mellékletét képezik.

Demográfia maximálisan 45 pont	Lakónépesség száma - 2019
	Lakónépesség változás 2015-2019 (%)
	Öregedési index 2019
	Természetes szaporodás 2019 (‰)
	Vándorlási különbözet 2019 (‰)
	Tényleges szaporodás 2019 (‰)
Gazdaság maximálisan 45 pont	1 főre jutó SZJA – 2019
	1000 lakosra jutó SZJA adófizető 2019
	Iparüzési adó
	Idegenforgalmi adó
	Munkanélküliségi ráta 2019
	Munkanélküliségi ráta változása 2015-2019
Elérhetőség maximálisan 10 pont	Saját járásszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)
	Legközelebbi autópálya-csomópont elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

Demográfia: Lakónépesség 2019

A megyei települések 2019-es lakónépességi adatai alapján 2-től 10 pontig terjedő intervallumban kaptak pontokat, az alábbiak szerint: 0-500 fő → 2 pont; 501-1000 fő → 4 pont; 1001-5000 fő → 6 pont; 5001-10000 fő → 8 pont; 10001 fő felett → 10 pont

Demográfia: Lakónépesség változás 2015-2019 (%)

A megyei települések a 2015-2019 közötti lakónépességszámváltozásuk arányában vettek részt a pontozásban. A 95% alatti lakónépességváltozás (tehát csökkenés) esetén 2 pont; 95-98% között 4 pont; 98-102% között 6 pont; 102-105% között 8 pont; míg 105% felett 10 pont járt az adott településnek.

Demográfia: Öregedési index 2019

A megyei települések a számított öregedési index (száz gyermekkorúra jutó idős korú) alapján kaptak pontszámokat. 160% felett 2 pont, 120-160% között 4 pont, 100-120% között 6 pont, 80-100% között 8 pont, 80% alatt 10 pontot kaptak a települések.

Demográfia: Természetes szaporodás 2019 (‰)

A megyei települések pontokat kaptak a természetes szaporodás mutatószám alapján is. Itt -10‰ alatt 1 pont, -10- -4‰ között 2 pont, -4-0‰ között 3 pont, 0-4‰ között 4 pont, 4‰ felett 5 pont járt.

Demográfia: Vándorlási különbözet 2019 (‰)

A települések vándorlási különbözete is 1-5 pont közötti számozást kapott. Mínusz 15‰ alatt 1 pont, -15- -4‰ között 2 pont, -4-4‰ között 3 pont, 4-10‰ között 4 pont, 10‰ felett 5 pont járt.

Demográfia: Tényleges szaporodás 2019 (‰)

A települések tényleges szaporodás mutatója is 1-5 pont közötti számozást kapott. Mínusz 15‰ alatt 1 pont, -15- -4‰ között 2 pont, -4-4‰ között 3 pont, 4-10‰ között 4 pont, 10‰ felett 5 pont járt.

Gazdaság: 1 főre jutó SZJA 2019

Az első gazdasági szempontú mutatószám az egy főre jutó személyi jövedelemadót vizsgálta a települések körében, a mutatószám ezer forintban mér. 1500 alatt 2 pont, 1500-1700 között 4 pont, 1700-1900 között 6 pont, 1900-2100 között 8 pont, míg 2100 fölött 10 pont került kiosztásra egy település számára.

Gazdaság: 1000 lakosra jutó SZJA adófizető 2019

Egy másik gazdasági szempontú vizsgálati elem volt az ezer főre jutó személyi jövedelemadót fizetők száma. 530 fő alatt 2 pont, 530-560 között 4 pont, 560 fölött pedig 6 pont járt.

Gazdaság: Iparűzési adó 2019

További mutatószám az iparűzési és az idegenforgalmi adó párosa volt. Az IPA (helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az iparűzési adó, 2019-es adat, forintban számolva) esetén 10 millió alatt 2 pont, 10-50 millió között 4 pont, 50 és 100 millió között 6 pont, 100 millió és 1 milliárd között 8 pont került kiosztásra. Egymilliárd felett 10 pontot kapott az adott település.

Gazdaság: Idegenforgalmi adó 2019

Az idegenforgalmi adó (IFA, helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az idegenforgalmi adó, 2019-es adat, forintban számolva) esetén a bevétel nélküliek 2 pontot, 100 ezer forint bevételig 4 pontot, 100 ezer és egymillió között 6 pontot, egymillió és tízmillió között 8 pontot, míg 10 millió fölött 10 pontot kaptak a települések.

Gazdaság: Munkanélküliségi ráta 2019

A munkanélküliségi ráta mutató kapcsán a települések 2 és 6 pont között kaphattak: 5 fölötti eredmény esetén 2 pont járt, 2,5-5 közötti eredmény esetén 4 pont, míg 2,5 alatti eredmény esetén 6 pont járt.

Gazdaság: Munkanélküliségi ráta változása 2015-2019

A munkanélküliségi ráta változása is bekerült a településdifferenciálásba. Ezen esetben a változatlan (vagy növekvő) ráta 2 pontot, mínusz kettes csökkenésig 4 pont, míg mínusz 2 vagy alatta esetén 6 pont járt egy adott településnek.

Elérhetőség: Saját járasszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

A településdifferenciálás harmadik szempontja az elérhetőség volt. Az első mutatószám az adott települést vizsgálva azt mutatta meg, hogy a településről az adott járasszékhelyig közúton a legrövidebben hány perc alatt lehet eljutni. Egytől ötig kaphattak a települések pontszámokat, 25 vagy több perc esetén 1 pont, 15-25 perc között 2 pont, 10-15 perc között 3 pont, 1-10 perc között 4 pont járt, míg 0 perc (tehát a járásközpont) esetén 5 pont járt.

Elérhetőség: Legközelebbi autópálya-csomópont elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

A második mutatószám az adott települést vizsgálva azt mutatta meg, hogy a településről a legközelebbi autópálya-csomóponthoz közúton a legrövidebben hány perc alatt lehet eljutni. Egytől ötig kaphattak a települések pontszámokat, 25 vagy több perc esetén 1 pont, 15-25 perc között 2 pont, 10-15 perc között 3 pont, 1-10 perc között 4 pont járt, míg 0 perc (tehát a járásközpont) esetén 5 pont járt.

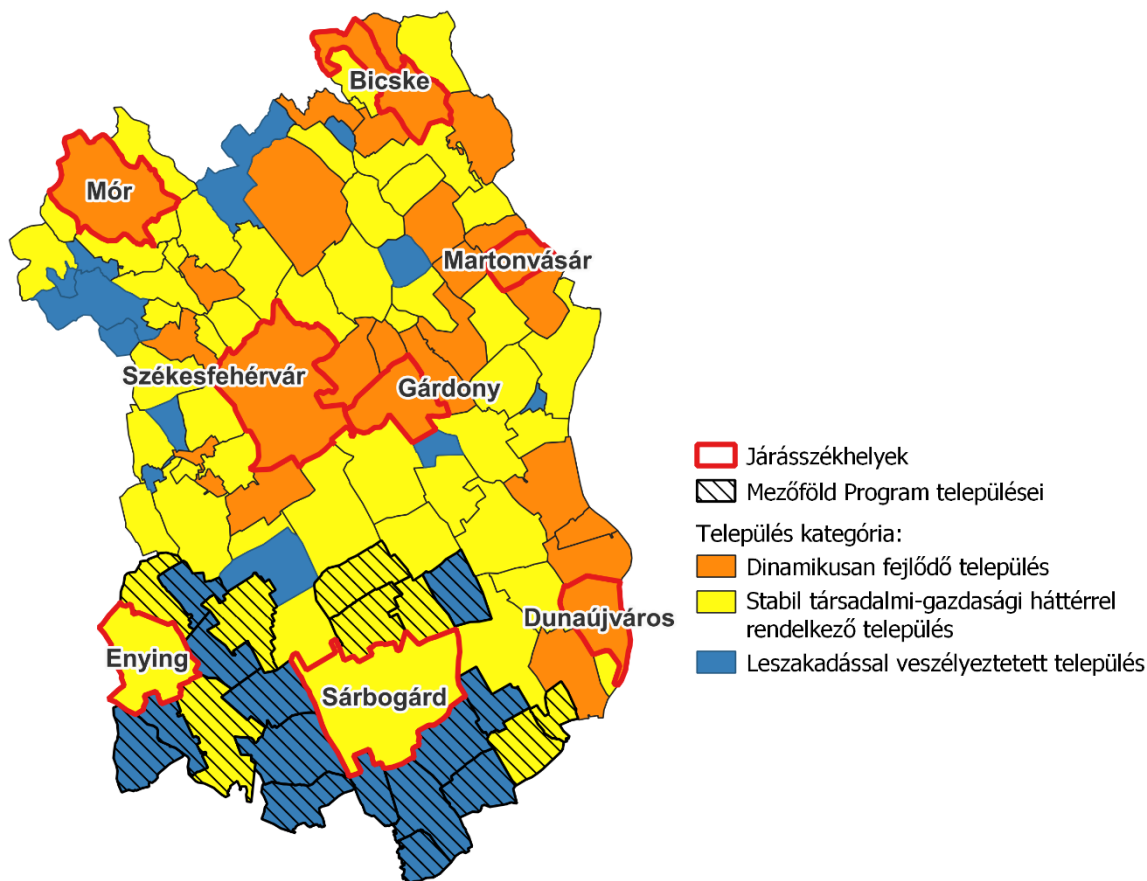
TELEPÜLÉSI KATEGÓRIÁK

Az itt bemutatott szempontok és az ahhoz rendelt mutatók kapcsán minden település olyan pontszámot kapott, amely kiszámolható volt az adott jelzőszám és pontozási beosztás alapján. Ezen pontszámok összesítése után előállt egy települési sorrend. A sorrendet megvizsgálva három települési kategória felállítására került sor:

- **Dinamikusan fejlődő települések:** a maximális 100 ponthoz képest minimálisan 65 pontot elért települések. Ez összességében 30 települést jelentett.
- **Stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések:** a maximum 64 pontot, de minimum 51 pontot elért települések köre. Ez összességében 53 település.

- **Leszakadással veszélyeztetett települések:** huszonöt olyan település volt, amely 49 vagy kevesebb pontot ért el a településdifferenciálás során felállított keretrendszerben.

Településdifferenciálás

4. ábra Településdifferenciálás településkategóriáinak áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

A település tipizálás eredménye jól tükrözi a megye térszerkezeti jellegzetességeit. A hátrányosabb helyzetű Mezőföld települései jelentős részben a „Leszakadással veszélyeztetett települések” kategóriába tartoznak, és a Sárbogárdi és Enyingi járások egyetlen települése sem része a „Dinamikusan fejlődő” települési körnek. A fejlettebb északi és Duna-menti térségek települései ugyanakkor döntően a „Dinamikusan fejlődő települések” és a „Stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések” kategóriák alá esnek. Az északi rész néhány előregedő kistelepülése ugyanakkor a „Leszakadással veszélyeztetett települések” kategóriába került. A 4. ábrán megjelenített térszerkezeten jól láthatóan kirajzolódik a megyeszékhely és a Velencei-tó térsége, valamint az M1, M6 és M7 autópályák által felfűzött térségek, mint a megye legdinamikusabban fejlődő térségei. Ezzel szemben a megye déli részén szinte összefüggő belső periferiát alkot a leszakadással veszélyeztetett mezőföldi települések sora, mely a Mezőföld Program létjogosultságát, egyben a dél-fejéri térség felzárkóztatásának kiemelt jelentőségét is egyértelműen alátámasztja.

FENNTARTHATÓ VIDÉKFEJLESZTÉS TELEPÜLÉSEINEK DIFFERENCIÁLÁSA

Településkör adottságai

A Fenntartható Vidékfejlesztés célterületének térségébe 78 települést tartozik, melyek lakónépessége 2019 év végi adatok alapján összesen 183.669 fő, ez Fejér megye lakosságának a közel a felét, 43,88%-át jelenti. A célterület hat járást érint, és kilenc városi jogállású település található itt (Aba, Adony, Bodajk, Csákvár, Ercsi, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Rácalmás, Velence). A székesfehérvári (24) és a bicskei (14) járás adja a legtöbb települést a térségnek. 6000 fő feletti település Ercsi (7.985 fő), Polgárdi (6.908 fő) és Velence (6.787 fő), ezek a legnagyobb közösségek a célterületen, a túlnyomó többség azonban 1.000-4.000 fős népességgel bír – a legkisebbek Bakonykúti (162 fő), Bodmér (225 fő) és Újbarok (444 fő).

A lakónépesség szám változását 2014 és 2019 év vége között vizsgálva az látható, hogy a célterület települései kis mértékben növekedtek: a hét évvel ezelőtti lélekszámhoz képest a 2019 év végi adatok átlagosan 3,75%-kal magasabbak, összességében 5.783-mal több ember él itt 2014-hez képest. Lakosságszám-arányosan a legnagyobb növekedés Sukoró, Velence, Nadap, Söréd, Bakonykúti esetén figyelhető meg, ezen településeken min. 20%-kal többen éltek 2019-ben, mint 2014-ben.

Az öregedési indexet tekintve a célterület településeinek többségére az elöregedés jellemző, fiatalodó korösszetételű lakosság mindössze 25 településen található. A legkedvezőbb mutatóval Úrhida (57%), Nadap (69%) és Tác (72%) rendelkezik, míg a leginkább elöregedő települések Kisapostag (192%), Gánt (219%) és Bodmér (245%).

A népmozgalmat tekintve megállapítható, hogy a 78 település többségét természetes fogyás mellett pozitív vándorlási egyenleg jellemezte 2019-ben, a tényleges szaporodás összességében 46 település esetében volt pozitív, míg 32 településen negatív előjelű.

A gazdasági adatok közül az 1 főre jutó SZJA vonatkozásában a legmagasabb értékkel Sárkeresztes (2303 eFt), a legalacsonyabbal Gánt (1328 eFt) rendelkezik. Az iparűzési adó bevételt tekintve Rácalmás messze kiemelkedik a célterület települései közül, melyek összbevételének közel harmadát a Duna-menti település adta 2019-ben. Az idegenforgalmi adó esetében azonban Velence dominanciája még ennél is nagyobb volt, a 78 település összesített bevételének 77%-a itt realizálódott, miközben 53 település egyáltalán nem rendelkezett ilyen típusú bevétellel 2019-ben.

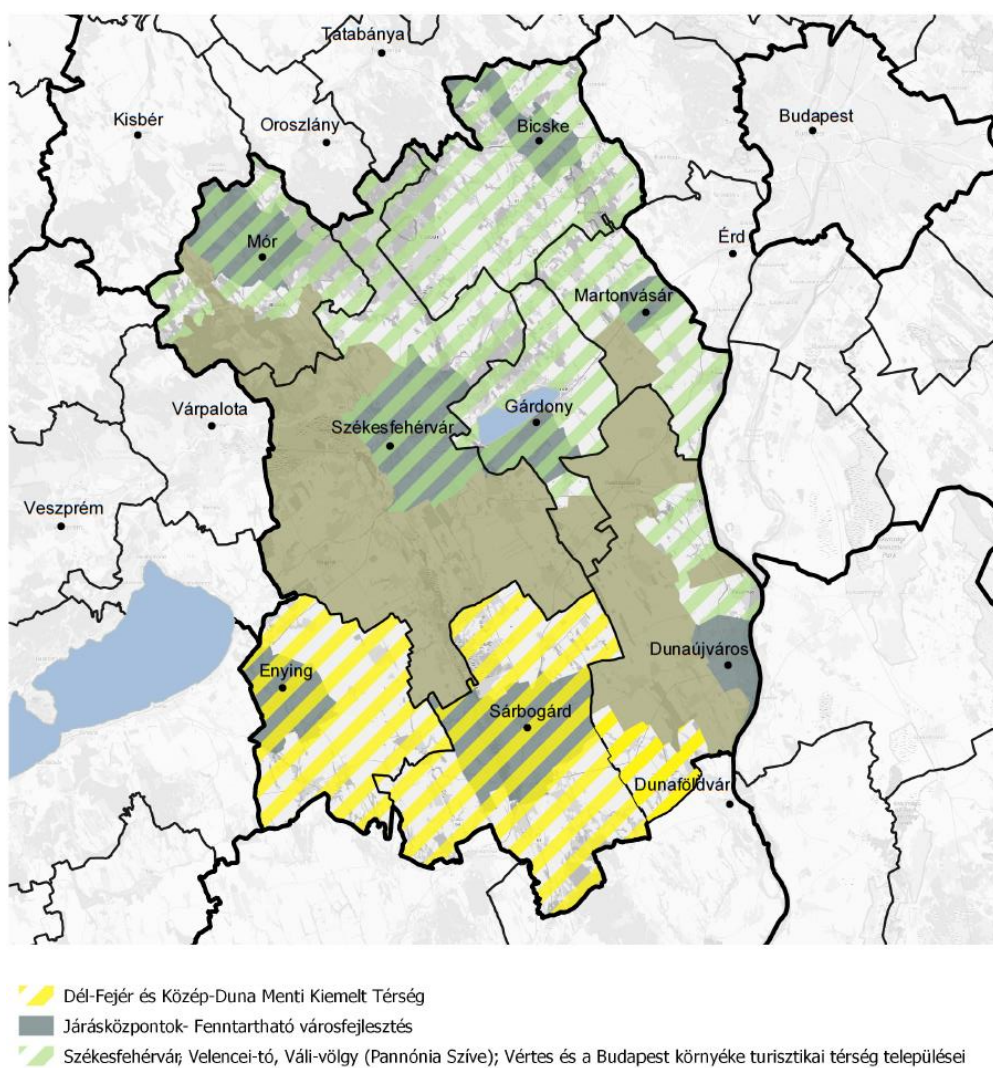
A foglalkoztatást tekintve a munkanélküliségi ráta 2019-ben Ercsire (5,2%) leszámítva minden településen 5% alatti volt, 2015-höz képest pedig 70 településen csökkent a munkanélküliek aránya.

Az elérhetőség szempontjából a célterület települései jellemzően kedvező helyzetben vannak, a saját járásszékhely Bakonykútira (31 perc) leszámítva mindenhol fél órán belül elérhető, autópálya-csomópontokat tekintve pedig 13 település is közvetlen lehajtóval rendelkezik, míg ilyen szempontból a legtávolabbi települések Nagyveleg (40 perc) és Bakonycsernye (43 perc).

A vizsgált mutatók révén felállított 100 pontos rendszerben a Fenntartható vidékfejlesztés településeinek átlagpontszáma 60, összesen 24 település került a dinamikus fejlődő települések közé, 43 a stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések, 11 pedig a leszakadással veszélyeztetett települések közé tartozik.

Turisztikai alapú differenciálás

A „Fenntartható vidékfejlesztés” célterületen a településdifferenciálás egyik formája turisztikai alapú. Ezen települések által meghatározott területet két, egymással részben átfedő területi szerveződés adja: egyrészt a Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács; másrészt a 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség harminc Fejér megyei települése. A településdifferenciálás célja a turisztikai potenciálok területi koncentrációjából fakadó előnyök hasznosítása, az ilyen ágazati fejlesztések területi fókuszálása. A kiemelés a turizmusfejlesztés hangsúlyosságában, a természeti, kulturális és történelmi örökség ápolásában, azokhoz való hozzáférés javításában, a helyi környezet jobb megismerhetőségében, bemutathatóságában ölt testet. Ám mindemellett a térségben élők életfeltételeinek javítására, munkához jutásának elősegítésére és a térségek jövedelemtermelésének előmozdítására, az épített és természeti környezet fejlesztésének fenntartható fejlődés elveivel való megfelelő összhangjának megteremtésére, a közúti- és vízi közlekedés, a kerékpárutak, turistautak fenntartásának és fejlesztésének előmozdítására, elősegítésére is hangsúlyt helyez.

5. ábra A turisztikai alapú településdifferenciálás ábrázolása (zöld csíkozás) | Forrás: saját szerkesztés

Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések:

- **Székesfehérvár**
- Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács: Alcsútdoboz, Bakonycsérnye, Baracska, **Bicske**, Bodajk, Bodmér, Csabdi, Csákberény, Csákvár, Csókakő, Etyek, Felcsút, Gánt, **Gárdony**, Gyúró, Kajászó, Kápolnásnyék, Lovasberény, Magyaralmás, **Martonvásár**, **Mór**, Nadap, Pákozd, Pátka, Pázmánd, Pusztavám, Sukoró, Szár, Tabajd, Tordas, Vál, Velence, Vereb, Vértesacsfa, Vértesboglár, Zámoly és Zichyújfalu (Komárom-Esztergom megyei tagtelepülések: Bajót, Bokod, Héreg, Nyergesújfalu, Oroszlány, Szárliget, Tarján, Várgesztes, Vértessomló)
- 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség 30 Fejér megyei települése (azon települések kivételével, amelyek a fenti felsorolásban már szerepeltek): Adony, Ercsi, Óbarok, Rácalmás
- Pannónia Szíve térség fenti lehatárolásokban nem szereplő települései: Mány, Ráckeresztúr, Újbarok

MEZŐFÖLD PROGRAM TELEPÜLÉSEINEK DIFFERENCIÁLÁSA

Településkör adottságai

A Mezőföld Program célterületének térségébe 22 település tartozik, melyek lakónépessége 2019 év végi adatok alapján összesen 33.439 fő, ez Fejér megye lakosságának a közel 8%-át teszi ki. A célterület három járást érint (dunaújvárosi, sárbogárdi és enyingi), városi jogállású település nem található (Sárbogárd és Enying ugyanis a Fenntartható városfejlesztés célterület alá tartozik), nagyközség viszont Előszállás, Lajoskomárom, Lepsény és Cece. 2500 fő feletti település Lepsény (2.965 fő), Cece (2.586 fő) és Kisláng (2511 fő), ezek a legnagyobb közösségek a célterületen, a túlnyomó többség azonban 800-2.000 fős népességgel bír – a legkisebbek Alsószentiván (607 fő), Sáregres (740 fő) és Mátyásdomb (751 fő).

A lakónépesség szám változását 2014 és 2019 év vége között vizsgálva az látható, hogy a célterület települései kis mértékben csökkentek: a hét évvel ezelőtti lélekszámhoz képest a 2019 év végi adatok átlagosan 3,3%-kal alacsonyabbak, összességében 926-tal kevesebb ember él itt 2014-hez képest. A legnagyobb csökkenés Vajta és Igar esetén figyelhető meg, ezen településeken min. 14%-kal kevesebben éltek 2019-ben, mint 2014-ben.

A korösszetételt tekintve a településeket 3 kivétellel előregedés jellemzi, a legkedvezőtlenebb helyzetben Alsószentiván (203%-os öregedési index érték) és Igar (207%) van, miközben Mezőszentgyörgyön a mutató értéke 86%, Kislángon pedig 80%. Kiemelkedően fiatalodó korösszetételű település az egész megyét tekintve Sárkeresztúr, ahol 100 fő 14 év alatti lakosra mindössze 32 fő 65 év feletti jut.

A népmozgalom szempontjából a térség települései változatos képet mutattak 2019-ben. Míg a természetes szaporodás csak 3 településen volt pozitív előjelű (Sárkeresztúr, Vajta, Kisláng), addig a vándorlási különbözetet tekintve a települések felére vándorlási többlet, felére pedig vándorlási veszteség volt jellemző. Összességében a tényleges szaporodás Sáregresen volt a legmagasabb (28%-os növekedés), Igar esetében pedig a legalacsonyabb (37%-os fogyás).

A gazdasági adatokat tekintve az 1 főre jutó SZJA szempontjából a térség összes települése a megyei átlag (1826 eFt) alatt volt 2019-ben, a legmagasabb érték Nagylókon (1805 eFt), a legalacsonyabb pedig Sárkeresztúron (867 eFt) volt. Az iparüzési adóból származó bevétel

Lepsény kivételével (119 mFt) minden településen 100 millió Ft alatt volt a 2019-es adatok szerint, Sáregres, Alsószentiván és Vajta esetében a 10 millió Ft-ot sem érte el. Idegenforgalmi adó bevétellel a 22 település közül mindössze Vajta és Lajoskomárom rendelkezett.

A megye egészét tekintve a munkanélküliségi ráta értéke 2019-ben 2,9% volt, a Mezőföld Program összes települése ennél kedvezőtlenebb értékkel bír. Hantos és Lajoskomárom esetében a munkanélküliség mindössze 3,1%-os volt, Igaron viszont meghaladta a 8%-ot. Hozzá kell tenni ugyanakkor, hogy 2015-höz képest a mutató értéke utóbbi településen csökkent a legnagyobb mértékben, 7 százalékponttal.

A saját járásközpont elérhetőségét tekintve a célterület települései relatíve kedvező helyzetben vannak, a székhely települések minden esetben 25 percen belül elérhetők. Autópálya csomópont viszont mindössze 4 településről érhető el 15 percen belül, Igar esetében ez az érték már 36 perc.

Összességében a 100 pontos rendszerben a 22 település átlagpontoszáma mindössze 48 pont, és egyetlen település sem került a dinamikusan fejlődő települések csoportjába. A célterületen 8 stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező település, valamint 14 leszakadással veszélyeztetett település található. Kiemelendő, hogy a megye déli határa menti települések szinte összefüggő, leszakadással veszélyeztetett térséget alkotnak.

Kiemelt vagy kedvezményes státuszról fakadó településdifferenciálás

A célterület egyik kedvezményezett járása a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás². A területen az alábbi települések találhatóak:

- Járásszékhely: Sárbogárd
- A kijelölt célterület települései: Alap, Alsószentiván, Cece, Hantos, Igar, Mezőszilas, Nagylók, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Vajta

A célterület másik kedvezményezett járása a fejlesztendő Enyingi járás³. A területen az alábbi települések találhatóak:

- Járásszékhely: Enying
- A kijelölt célterület települései: Dég, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég

Kiemelt térség a megyében a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség, amelybe a megye 8 települése tartozik. Ezek az alábbiak:

- Sárbogárdi járás öt települése: Alap, Alsószentiván, Cece, Sáregres, Vajta
- Dunaújvárosi járás három települése: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony

A Sárbogárdi járás települései közül az 1186/2020. (IV.28.) Korm. határozat értelmében Sárkeresztúr résztvevője a Felzárkózó települések (FETE) programnak, míg Cece ugyanezen kormányhatározat értelmében a Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programjának (GÉP) második ütemébe, Szabadhídvég pedig az 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat szerint a GÉP 3. ütemébe kapott besorolást. Az utóbbi kormányhatározat a GÉP további ütemeibe javasolja az Enyingi járásból Dég, Kisláng, Lajoskomárom és Mátyásdomb, a Sárbogárdi járásból pedig Igar, Mezőszilas, Sárszentágota és Vajta településeket.

² A kedvezményezett járássok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint.

³ A kedvezményezett járássok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint.

6. A TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUM RENDSZER SZÜKSÉGESSÉGE ÉS KAPCSOLATA AZ FMITP 2021-2027 DOKUMENTUMMAL

A MEGYEI DÖNTÉSHOZATAL RENDSZERE

Az Irányító Hatóság (IH) által értékelt támogatási kérelmeket a Fejér Megyei Önkormányzati Hivatalon belül elkülönült szervezeti egység, a Jogi, Hatósági, Kommunikációs és Pályázati Főosztály megvizsgálja a megye által meghatározott területi kiválasztási kritériumok alapján, majd előkészíti döntésre a megyei közgyűlés számára. A döntés-előkészítési feladatot ellátó munkatársak megfelelnek a közszolgálati tisztviselők képesítési előírásairól szóló 29/2012. (III. 7.) Korm. rendeletben meghatározott "Település-, terület- és vidékfejlesztési, település-üzemeltetési feladatkör" képzettségi előírásainak.

Döntéshozatal

A Fejér Megyei Közgyűlés Fejér megyei TOP Projekt Bizottsága a Fejér Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 13/2019. (XII.13.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 9. pontja alapján – átruházott hatáskörében – figyelemmel a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 117. § (4) bekezdésére – zárt ülésen, egyszerű többséggel dönt a támogatási kérelmek támogathatóságáról. A megyei közgyűlés tagjai az elnököt delegálják a döntés-előkészítő bizottságba (DEB). A folyamat során a megyei döntés-előkészítésbe és döntéshozatalba bevont személyek titoktartási és összeférhetlenségi nyilatkozatot tesznek.

Azon felhívások esetében, melyekre nem csak a területi szereplő vagy többségi tulajdonában lévő gazdasági társasága jogosult támogatási kérelmet benyújtani, az IH a benyújtott támogatási kérelmekről születő döntés megalapozása érdekében DEB-et hív össze, melynek a megyei közgyűlés által delegált személy is tagja. Egy kérelem kizárólag akkor támogatható, ha az IH és a megye által delegált tag is támogatja azt.

Azon felhívások esetében, ahol a területi szereplő a támogatási kérelem benyújtója, a nem képviselő jogállású alelnök jár el, tehát összeférhetlenség ekkor sem áll fenn.

A területspecifikus kiválasztási kritériumok biztosítanak a majdani projektértékelési szempontrendszerhez elvi keretet, így elsősorban a megyei tervezésben érvényesített specifikumait kell, hogy tükrözzék a TOP Plusz forrásainak megyei felhasználása során, továbbá a megyei koncepcióból és területfejlesztési programból, valamint az ITP 2021-27 területi tervezési szempontból meghatározott céljainak, célterületeinek prioritizálását szükséges biztosítani.

A TOP Plusz keretében támogatható projektek – a korábbi időszakhoz hasonlóan – az Irányító Hatóság és a területi szereplők által kialakított kiválasztási szempontrendszer mentén kerülnek értékelésre. Ennek értelmében tehát az Irányító Hatóság határozza meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján a projektek meghatározott minimumot elérve teljesítik a támogathatóság szakmai színvonalát. Emellett a projektek a területi szereplők által, a megye szempontjából fontos kiválasztási kritériumok mentén is vizsgálatra kerülnek, így alakul ki az a projektkör, amelyek támogatásra javasolhatók.

Az Irányító Hatóság elsősorban az alábbi kritériumok mentén vizsgálja a támogatási kérelmeket:

AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG ÁLTAL TÁMASZTOTT KRITÉRIUMOK	
KRITÉRIUM MEGNEVEZÉSE	TARTALMI MAGYARÁZAT
1. ILLESZKEDÉS A TOP PLUSZ CÉLJAIHOZ	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja.
2. SZAKMAI INDOKOLTSÁG, MEGALAPOZOTTSÁG	A kiválasztási kritérium legfőbb funkciója a beavatkozás indokoltságának vizsgálata. Ehhez a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy kellő kidolgozottságú helyzetelemzés, igényfelmérés értékelése szükséges. A legtöbb felhívás esetében lehetőség van a részletes projekt tartalom támogató döntés utáni kidolgozására, azonban a benyújtott információknak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az indokoltság, szükségesség vizsgálható legyen. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz és egyéb szakmai mutatókhoz való hozzájárulása. A megalapozottság keretében vizsgálhatóak a felhívások egyedi, alapvető szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelések.
3. FENNTARTHATÓSÁG, HORIZONTÁLIS SZEMPONTOK	A fenntarthatóság kiválasztási kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, társadalmi és pénzügyi dimenziókra is. A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalatok, nyilatkozatok. Ennek keretében a kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát is vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.

4. KÖLTSÉGVETÉS	A kiválasztási kritérium egyrészt vizsgálja a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfelelést (amennyiben releváns), valamint az általános és szakmai belső arányok betartását. Továbbá ezen fő szempont alatt kerül vizsgálatra, hogy az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), ill. az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek.
------------------------	--

Fejér megye a területfejlesztési koncepciójából, illetve programjából az alábbi szempontokat határozza meg, melyek mentén a támogatási kérelmek értékelésre kerülnek:

FEJÉR MEGYE ÁLTAL TÁMASZTOTT KRITÉRIUMOK	
KRITÉRIUM MEGNEVEZÉSE	TARTALMI MAGYARÁZAT
1. ILLESZKEDÉS A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS PROGRAM CÉLJAIHOZ	A kiválasztási kritérium a területfejlesztési koncepció és program valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja, beleértve a kiemelt térség céljait is.
2. HOZZÁJÁRULÁS A TERÜLETI FELZÁRKÓZÁSHOZ	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem az adott földrajzi területen belül elősegíti-e bármilyen egyensúlytalanság (gazdasági, társadalmi, környezeti) kiküszöbölését, hozzájárul-e a munkahelymegőrzéshez és munkahelyteremtéshez. A területi különbségek csökkentése kiemelt cél, amely a megye területfejlesztési dokumentumaiban is hangsúlyosan jelenik meg (pl. komplex programmal fejlesztendő járások dedikált fejlesztése, kedvezményezett járások, szabad vállalkozási zónák, kedvezményezett települések). A kiválasztási kritérium figyelembe veszi a települések népességszámát, a népességszám alakulását, a települési gazdasági erőt), a főbb foglalkoztatási mutatók értékét.
3. VÁROS – VIDÉK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK ERŐSÍTÉSE	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a város és vidéke közötti együttműködést.
4. REZILIENCIA FEJLESZTÉSE	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a szereplők rezilienciájának növelését, a váratlan események kedvezőtlen hatásainak mérséklésének képességét, elősegíti-e a klímaváltozás hatásainak enyhítését, alkalmaz-e klímasemleges megoldásokat.

5. A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁST ELŐSEGÍTŐ PROJEKTEK	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a nagyobb fokú digitalizálódást, új technológiák alkalmazását.
6. KOMPLEX BERUHÁZÁSOK ELŐNYBEN RÉSZESÍTÉSE	A támogatási kérelem több települési, térségi, megyei szereplőt érint, kooperatív jellegű megoldások és megvalósítói összetételt mutat-e a projektjavaslat.

KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

TKR Kritérium megnevezése (megyei)	1.1. Helyi gazdaságfejlesztés			1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások			2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások	
	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	3.1.3 Egyéb (közösségfejlesztés, sport, stb)	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
1. Illeszkedés a területfejlesztési koncepció és program céljaihoz	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2. Hozzájárulás a területi felzárkózáshoz	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3. Város – vidék együttműködésének erősítése	X	X	X						X	X	X
4. Reziliencia fejlesztése	X		X	X			X		X	X	X
6. A digitális átállást elősegítő projektek	X		X	X			X		X	X	X
7. Komplex beruházások előnyben részesítése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

7. AZ FMITP 2021-2027 MONITORINGJA ÉS INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

INDIKÁTOR VÁLLALÁSOK				
Megye neve:	Fejér megye			
Megyei ITP neve:	Fejér Megyei Integrált Területi Program 21-27			
Megye forráskerete (Mrd Ft):	66,93			
TOP Plusz prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegység	TOP Plusz célérték (2027)	IH által javasolt célérték (2027)
1. Versenyképes megye	RCO01 - Támogatott vállalkozások (mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások szerinti bontásban)	db	944,00	31,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (4-5 számjegyű utak)	km	442,41	20,36
	RCO77 - Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	db	329,00	14,00
	RCO 26 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra (ha)	ha	65,20	2,43
	RCR 35 - Árvízvédelmi intézkedések előnyeiből részesülő lakosság (fő)	fő	168 968,00	7 994,00
	RCO58 - Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km)	km	669,72	37,58
	RCO65 - Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (személyek)	fő	540,00	20,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (Belterületi utak)	km	290,69	7,92
	RCO74 - Az integrált területfejlesztési stratégiák projektjei által érintett lakosság (fő)	fő		
	RCO75 - Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák (db)	db		
	Eredményt keresünk még. Várhatóan: RCR52 - Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha)			
2. Klímabarát megye	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év)	CO2t/év	25 056,26	1 032,44
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2)	m2	274 739,68	11 320,59
	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év) (fenntartható városfejlesztés)	CO2t/év	14 330,27	688,20
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2) (fenntartható városfejlesztés)	m2	157 130,16	7 546,03
3. Gondoskodó megye	Munkanélküli és inaktív résztvevők CO01 + CO03 - (kb. a korábbi PO25) TOTAL NUMBER OF PARTICIPANTS indikátor része	fő	54 686,00	2 603,00
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (szociális városrehabilitáció)	fő	61 254,00	1 418,00
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (egyéb ESZA projektek)	fő	1 501 456,00	58 683,00
	OP specifikus kimeneti: Megvalósított programok száma tagállami kimeneti indikátort javasoljuk.	fő		
	RCO66 - Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	5 480,00	237,00
	RCO67 - Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	14 683,00	774,00
	<i>Az alkalmazott indikátor és célérték módszertan egyeztetés alatt áll, később kerülnek megadásra további indikátorok.(RCR73 vagy RCO69 lesz.)</i>			

